

МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2017 г. за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози (обн., ДВ, бр. 61 от 2017 г., изм. бр. 81 от 2018 г., бр. 99 от 2020 г. и бр. 81 от 2023 г.)

Причини, които налагат приемането на наредбата:

Със Заповед на министъра на здравеопазването е създадена междуведомствена работна група със задача да извърши преглед и изготви предложения за изменения и допълнения в Наредба № 1 от 2017 г. за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, с цел въвеждане на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Причина за необходимостта от изменение на наредбата с цел въвеждане на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози е изменение в разпоредбата на чл. 343б, ал. 3, 5, 6 и 7 от Наказателния кодекс (обн. ДВ, бр. 67 от 2023 г.), съгласно което който управлява моторно превозно средство след употреба на наркотични вещества или техни аналози, установена по надлежния ред, се наказва с лишаване от свобода от една до три години и с глоба от петстотин до хиляда и петстотин лева.

С предложените промени в наредбата се въвеждат няколко основни изменения в процедурата на изследване за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози, като по този начин се допълват настоящите разпоредби и се създава необходимият цялостен надлежен ред за установяване на наркотични вещества и техни аналози у водачите на МПС.

Успоредно с оптимизирането на надлежния ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози, се отправят и някои предложения за оптимизиране и привеждане, в съответствие със закона, и на надлежния ред за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта

1. Въвежда се алтернативно изследване на остатъчното количество от орална течност (слюнка) от теста при положителен предварителен резултат за установяване употреба на наркотични вещества или техни аналози. Резултатите от теста подлежат на потвърждаване с изследване на кръвна проба или слюнка.

Към момента голям брой от лицата, установени с положителен резултат за употреба на наркотични вещества или техни аналози при предварителното изследване на

орална течност (слюнка), отказват предоставяне на кръвна проба, което прави невъзможно доказването на употреба, респ. налагането на санкция. С предложената промяна, при подобен отказ като проба за изследване се изпраща остатъчната орална течност (слюнка) от теста от извършеното предварително изследване за допълнително лабораторно изследване чрез прилагане на доказателствен аналитичен метод. По този начин употребата на наркотично вещество или негови аналози ще бъде категорично и еднозначно доказана по обективен и несъмнен начин. Изследването ще се извършва само в лабораториите, които разполагат към настоящия момент с аналитичен капацитет за извършването му. Предвиден е ред по запечатване, съхранение до изпращане и транспортиране до изследващата лаборатория.

Въвежда се правилото, че употребата на наркотични вещества или техни аналози, установена с тест, се потвърждава с химико–токсикологично лабораторно изследване на кръвна проба, а в случаите на отказ на такова - с химико–токсикологично лабораторно изследване на остатъчната орална течност (слюнка) по теста, с който е установена употребата.

2. Отказът на лицето от медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба ще се декларира на място, в момента на полицейската проверка.

Съгласно действащата към момента наредба, при положителен резултат от предварително изследване за употреба на наркотични вещества, лицето се съпровожда до лечебно заведение за медицинско изследване. Анализът на практиката към момента показва, че в голяма част от случаите лицата декларират отказ от медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба, което води единствено до ангажиране на ресурс на МВР за съпровождането им, както и излишно ангажират медицинските специалисти в лечебните заведения, при оформянето на необходимите по реда на процедурата документи.

С предлаганата промяна се предоставя възможност при желание на лицето да откаже медицинско изследване и предоставяне на кръвна проба, отказът да бъде деклариран още на етап предварителна проверка, с което да се съкрати процедурата и да се пристъпи към изследването на остатъчната орална течност (слюнка) по теста, с който е установена употребата.

3. Въвежда се съпровождане от полицейски орган до мястото за извършване на установяване с доказателствен анализатор или на медицинско изследване и вземане на кръвни проби за химическо или химико-токсикологично лабораторно изследване на лице, което управлява моторно превозно средство и откаже да му бъде извършена

проверка по надлежния ред за установяване на употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози, след като е било наказвано за някое от тези деяния по административен ред.

Посоченото деяние съставлява престъпление по смисъла на чл. 343б, ал. 6 от Наказателния кодекс, което обосновава необходимостта от по-сериозен контрол с оглед извършване на процедурите по потвърждаване на предварителния резултат на пътя със съответните последващи изследвания, определени от контролния орган.

Анализът на практиката показва, че в случаи на отказ от предварително изследване с техническо средство или тест, след издаване на талон за изследване и определяне на срок за явяване в лечебното заведение, непридружаваното лице често пъти декларира употреба на алкохол и/или наркотични вещества в този прозоречен период от време, което на по-късен етап затруднява установяването на обективната истина. Независимо от въвеждането в наредбата на изискване за деклариране неупотребата в посочения период, с цел недопускане на подобни действия от страна на изследваното лице или твърденията му на по-късен етап, целящи да компрометират получения резултат от изследването, се предлага насочените по този ред лица да бъдат придружавани до определеното място за потвърждаващо изследване.

4. Заличава се необходимостта да се взема и проба урина като контролна.

Тази промяна е с оглед въвеждането на алтернативната възможност за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози с остатъчната орална течност (слюнка) по теста, с който е установена употребата.

5. Заличава се възможността лицето да не приеме показанията на техническото средство или теста като предпоставка за насочването му за по-нататъшно потвърждаване на предварителните резултати с доказателствен анализатор или с медицинско и химическо лабораторно изследване – за концентрацията на алкохол, съответно с медицинско и химико-токсикологично изследване – за употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Ясно в изпълнение на Закона за движението по пътищата се посочва, че предписанието за това се дава от контролния орган.

6. Въвежда се изискване на водачите при проверките да бъдат разяснявани последиците от евентуален отказ от изследване, предвидени в Наказателния кодекс и Закона за движението по пътищата.

7. Изчистват се терминологични различия, като се посочва конкретно в кои случаи вземаните биологични проби са кръвни и кои – слюнка. Уеднаквяват се редакции

на текстовете, отнасящи се до медицинското изследване, изхождайки от разбирането, че медицинското изследване винаги включва и вземането на кръвни проби.

8. Актуализират се лабораториите, които извършват химически изследвания за концентрацията на алкохол в кръвта и химико-токсикологични изследвания за употребата на наркотични вещества или техни аналози.

9. Определят се лабораториите, които ще извършват изследване на остатъчната орална течност (слюнка) по теста, с който е установена употребата.

10. С оглед нанесените промени се актуализират и образците на талон и медицинско свидетелство.

Цели, които се поставят с проекта:

Целта на представения проект е да се въведе цялостен надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози у водачите на МПС, да се повиши качеството на изследванията, както и да се прецизират отделни разпоредби от наредбата, с което да се постигне по-голяма яснота на нормите и да се повиши ефективността и ефикасността при прилагането ѝ.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предлаганият проект на Наредба не води до въздействие върху държавния бюджет.

За прилагането на новата уредба няма да бъдат необходими допълнителни финансови средства. Не се натоварват с разходи и задължения да прилагат наредбата органи и лица, както и засяганите от наредбата лица.

С измененията на наредбата не се предвиждат административни промени, както и закриване, сливане или създаване на нови административни структури и няма да се създаде допълнителна административна тежест за участниците в процеса. Не се въвеждат или изменят регулаторни режими и такси.

Изключение правят въвежданите изисквания за акредитация и участие в национална или чуждестранна нетърговска акредитирана система за външна оценка на качеството за лабораториите, извършващи изследванията на пробите за установяване концентрацията на алкохол и употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Очаквани резултати от прилагането на новата уредба:

С въвеждането на надлежен ред за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози се създават необходимите предпоставки за провеждането на законосъобразни и обективни процедури по Закона за движението по пътищата и Наказателния кодекс.

С прецизирането на отделни разпоредби от наредбата се очаква да се постигне по-голяма яснота на нормите, съответно да се повиши ефективността и ефикасността при прилагането ѝ.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

След извършена преценка за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта на тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави членки.

С проекта не се предвижда въвеждане на актове на Европейския съюз, поради което не е изготвена справка за съответствието с правото на Европейския съюз.

Проектът е публикуван на интернет страницата на Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации за обществено обсъждане в 30-дневен срок.